

Nr 6/listopad
2017
Egzemplarze:
Ile dusza zapagnie
Cena:
Bezcenny
Wydawca:
Samorząd Szkolny
Redaktor naczelny:
Aleksander
Kos-Nowicki

NIUSKI MONIUS(Z)KI

I WSZYSTKO GRA

Miesięcznik uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I st. im. Stanisława Moniuszki w Warszawie

W tym numerze m.in:

Święto Niepodległości, początki lotnictwa polskiego

**Ponadto: kompozytor miesiąca, ciekawostki, angielskie słówka,
humor! 😊**

11 listopada

– najważniejsze

Święto Polski

Jesienią 1918 r. dobiegała końca I wojna światowa, która przyniosła klęskę wszystkim trzem zaborcom. Rosja pogrążyła się w zamęcie rewolucji i wojnie domowej, wielonarodowa monarchia austro-węgierska rozpadła się, Cesarstwo Niemieckie chyliło ku upadkowi.

Dla Polaków była to więc niepowtarzalna szansa, aby móc odzyskać utraconą państwowość. Widząc klęskę zaborców, Polacy zaczęli przejmować władzę wojskową i cywilną tworząc zręby przyszłego państwa.

W dniu 28 października 1918 roku w Krakowie powstała Polska Komisja Likwidacyjna, która zaczęła przejmować władzę z rąk Austriaków na terenie Galicji i Śląska Cieszyńskiego. Przypieczętowaniem jej dzieła było w kilka dni później rozbrownienie załogi austriackiej przez członków konspiracyjnej Polskiej Organizacji Wojskowej oraz legionistów i młodzież.

W dniu 1 listopada 1918 r. we Lwowie wybuchły walki polskiej ludności z Ukraińcami, którzy ogłosili powstanie Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej.

W nocy z 6 na 7 listopada powstał w Lublinie Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej pod kierownictwem Ignacego Daszyńskiego. Równocześnie podległe rządowi oddziały przystąpiły do rozbierania wojsk okupacyjnych na Lubelszczyźnie i Kielecczyźnie.

W tym właśnie czasie powrócił do kraju Józef Piłsudski, więziony od lipca 1917 roku przez Niemców. W dniu 10 listopada 1918 roku przybył on do Warszawy. Jego przyjazd wywołał entuzjazm ludność stolicy i masowe rozbieranie okupantów na terenie całego Księstwa Kongresowego.

W dniu 11 listopada Rada Regencyjna przekazała Józefowi Piłsudskiemu Naczelne Dowództwo nad formującym się Wojskiem Polskim, a trzy dni później przekazała mu całą władzę cywilną. Dzień wcześniej podporządkował mu się również Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej w Lublinie. Józef Piłsudski powołał nowy centralny rząd, który w dniu 21 listopada wydał manifest zapowiadający reformę rolną i upaństwowienie niektórych gałęzi przemysłu, uzależniając jednak ich przeprowadzenie od postanowień przyszłego Sejmu Ustawodawczego. Jednocześnie Józef Piłsudski wprowadził bardzo korzystne dla robotników warunki pracy i zapowiedział wybory parlamentarne.

Dzień 11 listopada, w którym Józef Piłsudski przejął władzę, dla uczczenia powstania suwerennego ośrodka władzy odrodzonej Polski, został w 1937 roku oficjalnie ogłoszony świętem narodowym. Jednak dzień ten był już od 1919 roku obchodzony jako Święto Niepodległości. Od tego czasu jest jednym z najważniejszych świąt obchodzonych przez Polaków w kraju i zagranicą.

Po II wojnie światowej władze Polski Ludowej usunęły Święto Niepodległości z kalendarza, ale nie z serc Polaków. Środowiska niepodległościowe nadal obchodziły kolejne rocznice 11 listopada 1918 roku. Dopiero w 1989 roku Sejm IX Kadencji przywrócił narodowi to święto.

Dzień 11 listopada to dla Polaków Święto Niepodległości. A tymczasem tego dnia uroczyste obchody organizowane są także w innych częściach świata, takich jak Finlandia Wielka Brytania, czy Republika Południowej Afryki.

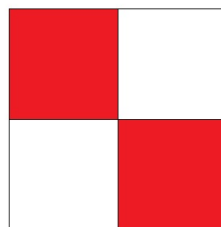
Z największym rozmachem święto jest obchodzone w **Wielkiej Brytanii**, na pamiątkę rocznicy rozejmu w Compiègne kończącego I Wojnę Światową. Wielka Brytania, podobnie jak kilka innych krajów anglosaskich, tradycyjnie upamiętnia poległych w I Wojnie Światowej dwoma minutami ciszy. Symbolem upamiętniającym ofiary walk wojennych na Wyspach są czerwone maki, wielu Anglików wpina w klapy płaszcza lub marynarki symbol czerwonego maku. W Wielkiej Brytanii oprócz zwykłych obchodów 11 listopada, te bardziej uroczyste odbywają się zwykle w pierwszą niedzielę następującą po tej dacie. Podobnie dzień 11 listopada wygląda w innych krajach Wspólnoty Brytyjskiej, między innymi w **Kanadzie, Republice Południowej Afryki i Australii**. W wielu z tych krajów 11 listopada jest świętem państwowym. Świętują też Amerykanie. W **Stanach Zjednoczonych** jest to Dzień Weteranów. To święto zarówno państwowe, jak i stanowe – obchodzone we wszystkich stanach. Tego dnia odbywają się uroczyste msze, parady, a na cmentarzach wojennych oddawane są salwy honorowe. 11 listopada to także święto narodowe **Francji**, także w

rocznicę rozejmu z Compiègne. W odróżnieniu od Wspólnoty Brytyjskiej francuskim symbolem święta jest chaber. W **Belgii**, podobnie jak w Polsce 11 listopada obchodzone jest Święto Niepodległości.

11 listopada świętuje także egzotyczne wyspiarskie państwo na Oceanie Indyjskim **Malediwy**. Mieszkańcy tego kraju obchodzą wtedy Dzień Republiki, ustanowiony na pamiątkę zniesienia monarchii, do czego doszło w 1968 roku. Malediwy to dawna kolonia brytyjska, która uzyskała niepodległość już w 1965 roku, stając się monarchia konstytucyjną. 11 listopada w kilku krajach przypadają jednak święta nie związane z historią.

Dla **Finów** 11 listopada to **Dzień Ojca**. W Polsce święto taty obchodzone jest 23 czerwca, a w takich krajach jak Włochy czy Portugalia - 19 marca. Po fińsku Dzień Ojca to Isänpäivä. Tego dnia tradycyjnie dzieci przygotowują dla swoich ojców świąteczny posiłek i kupują im prezenty. Natomiast w Japonii tego dnia obchodzony jest dzień ... ciastek i paluszków oblanych czekoladą o nazwie Pocky. Pocky są najbardziej popularne wśród japońskiej młodzieży, ale, po różnymi nazwami, można je kupić właściwie na całym świecie.

(tekst: Aleksander Kos-Nowicki na podstawie materiałów MON i Wojska Polskiego, Wikipedii)

Początki lotnictwa polskiego

Początki polskiego lotnictwa sięgają czasów pierwszej wojny światowej. I Polski Oddział Awiacji powstał w roku 1917 przy I Korpusie gen. J. Dowbór-Muśnickiego w Mińsku Mazowieckim. Podobne oddziały utworzono przy II Korpusie Polskim w Kamieniu Podlaskim oraz w Jassach na Bukowinie, w Odessie oraz na południowym Kubaniu. Eskadry lotnicze organizowano przy Armii Polskiej we Francji (7 eskadr). W tym czasie Polska nie była krajem niepodległym, więc polskie formacje powstawały formalnie na terenach zagranicznych.

Po rozpadzie armii zaborczych jesienią 1918 roku Polacy przejęli lotniska oraz sprzęt lotniczy i samoloty w Krakowie, Lwowie, Lublinie i Warszawie.

Jednostki lotnicze formowały się niezależnie od siebie, w czterech rejonach: Kraków, Lwów, Warszawa i Poznań. Główną bazą stało się lotnisko mokotowskie. Wraz z powstaniem państwa polskiego oraz regularnej armii powstawały załóżki władz lotniczych.

Pierwszego grudnia 1918 roku biało-czerwona szachownica stała się oficjalnym znakiem polskiego lotnictwa wojskowego. Jest nim do dnia dzisiejszego, choć nieco zmodyfikowana. Pierwszy lot bojowy polskiego samolotu odbył się 5 listopada 1918 r. Powołano Dowództwo Wojsk Lotniczych oraz Sekcję Żeglugi Napowietrznej przy Ministerstwie Spraw Wojskowych. Lotnictwo polskie, które rozpoczynało swój rozwój, wymusiło powstanie bazy szkoleniowej. Pierwszy taki ośrodek powstał w Ławicy koło Poznania, gdzie zorganizowano Wyższą Szkołę Lotniczą, szkolącą pilotów wojskowych.

Od 1919 roku następuje reorganizacja centralnych władz lotniczych oraz jednostek bojowych. Sformowano 10 eskadr wywiadowczych i jedną transportową, z których zorganizowano trzy grupy lotnicze. Z połączenia przejętych jednostek lotniczych z byłych zaborów i z Francji sformowano IV i V Grupę Lotniczą.

Następna reorganizacja miała miejsce wiosną 1920 roku. Grupy lotnicze przemianowano na dywizjony oraz zniesiono odrębną numerację eskadr wielkopolskich i francuskich. Eskadry otrzymały numerację porządkową od 1 do 21. Jesienią 1920 roku utworzono 9 eskadr wywiadowczych i 4 myśliwskie. Wraz z przejściem do organizacji pokojowej, z 13 dywizjonów utworzono pułki lotnicze. Ustalono organizację 42 eskadr liniowych, myśliwskich, bombowych i towarzyszących. Kolejna reorganizacja miała miejsce w latach trzydziestych, dwa lata przed wybuchem II wojny światowej. W obliczu wojny liczba eskadr wzrosła do 48 - łącznie 417 samolotów.

Podwalinę polskiego lotnictwa wojskowego (i lotnictwa polskiego w ogóle) stanowiły samoloty zdobyczne, będące pozostałością po armiach zaborczych, przejęte przez Polaków w czasie walki o niepodległość. Był to w większości sprzęt przestarzały i mocno zużyty. Na początku 1920 roku polskie lotnictwo dysponowało zaledwie 130 w większości przestarzałymi samolotami. W styczniu 1920 roku zakupiono 15 włoskich myśliwców Balilla, na wiosnę dotarło do Polski 30 samolotów podarowanych przez Wielką Brytanię, a w lipcu 75 maszyn Bristol Fighter F2B także zakupionych. W polskich eskadrach latały: Brequet 14, Spad VII oraz Salmson A.

W latach trzydziestych rozpoczęto zasilanie lotnictwa samolotami wyprodukowanymi w Polsce, zaprojektowanymi przez Zygmunta Puławskiego. W 1933 r. wprowadzono polskie samoloty myśliwskie PZL P-7, następnie PZL P-11 oraz samoloty obserwacyjne Lublin R-XIII. W roku 1937 eskadry liniowe otrzymały PZL-23 Karaś, a w 1938 zaczęto wprowadzać średni bombowiec PZL-37 Łoś.

Już niedługo samoloty te miały się sprawdzić w wojnie obronnej 1939 roku....

Tekst: Filip Oleksiak 5a

(na zdjęciu: samolot PZL37 Łoś)

Ciekawostki o kompozytorach, czyli o czym nie dowiesz się na lekcjach:

Włoski kompozytor **Domenico Scarlatti** (1685-1757) miał kota. Pewnego razu kot przespacerował się po klawiaturze klawesynu, wygrywając łapami kilka dźwięków. Scarlatti zapisał je na papierze nutowym i wykorzystał jako temat do swojej Kociej fugi.

Austriacki skrzypek i kompozytor **Fritz Kreisler** (1875-1962) jako 25-letni młodzieniec włączył do swego repertuaru nikomu nie znane utwory starych mistrzów. Ilekroć pytano go o pochodzenie tych utworów, odpowiadał: - Kompozycje te odnalazłem w starych rękopisach. W 1935 roku artysta przyparto do muru przez dziennikarza z New York Times wyznał, że dopuścił się drobnego oszustwa: utwory te nie były dziełami starych mistrzów, lecz zostały skomponowane przez niego samego.

Edvard Grieg (1843 – 1907), norweski kompozytor miał zawsze w kieszeni figurkę żaby i pocierał ją na szczęście przed każdym swoim koncertem. Figurka jest jednym z eksponatów wystawionych w Troidhaugen – domu kompozytora w Bergen (Norwegia), obecnie pełniącym funkcję muzeum twórcy.

Austriacki kompozytor **Anton Webern** (1883-1945) był autorem najkrótszych utworów, jakie kiedykolwiek skomponowano. Jego najkrótszy utwór trwa 19 sekund, najdłuższy około 10 minut.

Francuski kompozytor **Erik Satie** (1866-1925) miał duże poczucie humoru. Wśród jego kompozycji są utwory zatytułowane: *Utwory zimne*, *Trzy utwory w formie gruszki*, *Flakowate preludia dla psa...* W balecie *Parada* Satie jako instrumentu solowego użył maszyny do pisania.

Najlepszym kucharzem wśród muzyków był włoski kompozytor operowy **Gioacchino Rossini** (1792-1868). Potrawy według jego przepisu podaje się do dziś we włoskich restauracjach.

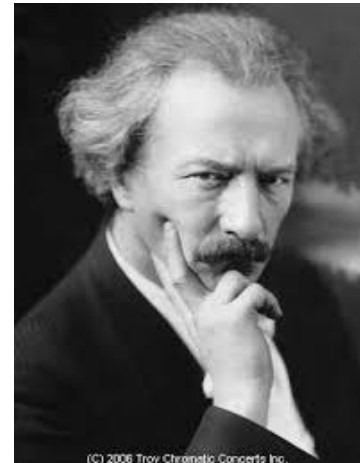

Piotr Czajkowski (1840-1893) znany jest nie tylko ze swoich utworów, ale także z tego, że napisał ponad 5 tysięcy listów

Kompozytor miesiąca:

Ignacy Jan Paderewski

Ignacy Jan Paderewski przyszedł na świat w Kuryłówce na Podolu w 1860. W latach 1872–1878 zdobył wykształcenie w warszawskim Instytucie Muzycznym, noszącym od 1919 roku nazwę Konserwatorium Warszawskie. Tam studiował grę na fortepianie. Po ukończeniu szkoły z odznaczeniem otrzymał posadę nauczyciela. Paderewski utrzymywał się grając na przyjęciach, komponując i wykonując własne utwory, a także udzielając lekcji gry. Pomimo zachwytów otoczenia, sam twierdził, iż musi jeszcze wiele się nauczyć – przez to potrafił ćwiczyć nawet po 12 godzin dziennie. W 1880 roku poślubił Antoninę Korsakównę. Po śmierci żony w

1881 roku wyjechał do Berlina, gdzie spotkał m.in. słynną polską aktorkę Helenę Modrzejewską. Ta, zafascynowana jego talentem, podarowała mu pokaźną sumę pieniędzy. Za tę kwotę mógł kontynuować naukę w Wiedniu pod kierownictwem Teodora Leszetyckiego. Pierwszy większy sukces odniósł, debiutując jako pianista w 1887, a w 1888 roku miał miejsce jego pierwszy duży koncert w Paryżu. Tam też spotkał i zaprzyjaźnił się z kompozytorem Camille'em Saint-Saënem. W 1922 roku wyjechał ponownie do USA, gdzie powrócił do koncertowania. Za odbycie trasy koncertowej po Stanach udało mu się zarobić 500 tys. dolarów, sumę jak na owe czasy astronomiczną. Później zajął się także działalnością charytatywną (w 1932 roku na występ Paderewskiego w Madison Square Garden przybyła rekordowa liczba widzów – 16 tys., a dochód z tego koncertu artysta przeznaczył na bezrobotnych amerykańskich muzyków). W tym czasie otrzymał wiele tytułów i odznaczeń, m.in. tytuł lordowski od brytyjskiego monarchy Jerzego V.

Po wybuchu I wojny światowej zaangażował się w działalność społeczno-polityczną. Pomagał w prowadzeniu, założonego przez Henryka Sienkiewicza w styczniu 1915 roku, Generalnego Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. W 1915 roku wyjechał ze Szwajcarii do Stanów Zjednoczonych. Tam aktywnie wspierał różne inicjatywy na rzecz niepodległej Polski. Zorganizował ponad 300 spotkań połączonych z koncertami, na których przemawiał i zachęcał do udzielania pomocy walczącym o wolność Polakom. To m.in. w wyniku jego działań do Armii Polskiej we Francji zgłosiło się prawie 30 tysięcy ochotników z USA.

Dzięki osobistym wpływom Paderewski dotarł do prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, przekonując go do wsparcia sprawy polskiej. 28 sierpnia 1917 został członkiem Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu i jego przedstawicielem w USA. Przyczynił się do tego, że w ogłoszonym 8 stycznia 1918 orędziu prezydenta USA do Kongresu znalazł się punkt dotyczący odbudowy niepodległej Polski. Paderewski odegrał też istotną rolę w przyjęciu 3 czerwca 1918 deklaracji, w której Wielka Brytania, Francja i Włochy uznały powstanie zjednoczonej i wolnej Polski za warunek sprawiedliwego i trwałego pokoju w Europie.

25 grudnia 1918 na pokładzie brytyjskiego krążownika "Concord" Paderewski przybył do Gdańska. Następnego dnia dotarł do Poznania. Jego wizyta wywołała w mieście wielką patriotyczną manifestację, przyczyniając się do wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Równie entuzjastycznie, na początku stycznia 1919 roku, przyjęto go w Warszawie, gdzie pod hotelem "Bristol" witany był przez wielotysięczny tłum. Przemawiając do zebranych ludzi Paderewski oświadczył: "Nie przyszedłem po dostojęstwa, sławę, zaszczyty lecz aby służyć, ale nie jakiemś stronnictwu. Szanuję wszystkie stronnictwa, lecz nie będę należał do żadnego. Stronnictwo powinno być jedno: Polska, i temu jednemu służyć będę do śmierci".

16 stycznia 1919 Naczelnik Państwa Józef Piłsudski powołał Ignacego Jana Paderewskiego na stanowisko prezesa Rady Ministrów i ministra spraw zagranicznych oraz delegata polskiego na konferencję pokojową w Paryżu.

28 czerwca 1919 Paderewski w imieniu Polski złożył podpis pod traktatem wersalskim. Z funkcji premiera ustąpił 9 grudnia 1919. W styczniu 1920 roku wyjechał do Szwajcarii. Za granicą nadal reprezentował Polskę, będąc delegatem przy Radzie Ambasadorów i delegatem do Ligi Narodów. Utrzymywał kontakt z krajem, wspierając finansowo, założoną z jego funduszy "Rzeczpospolitą", którą redagował Stanisław Stroński. W 1924 roku sprzedał gazetę i na pewien czas wycofał się z działalności politycznej.

Po wybuchu II wojny światowej, mimo podeszłego wieku, objął przewodnictwo powstałej w grudniu 1939 roku we Francji Rady Narodowej RP. W tym czasie jego szwajcarska siedziba stała się ważnym ośrodkiem działalności polskiej emigracji politycznej. W sierpniu 1940 roku Paderewski podjął decyzję o wyjeździe do Stanów Zjednoczonych, aby ponownie szukać pomocy dla Polski.

W radiowym przemówieniu, wygłoszonym tuż przed opuszczeniem Szwajcarii, mówił: "Poświęciłem życie dla swojej Ojczyzny. Służyłem jej z całego serca i ze wszystkich sił moich, a wiecie, jak bardzo jest ona teraz nieszczęśliwa i jak cierpi. To ona wezwała mnie do służby. W takich okolicznościach nie liczy się ani wiek, ani stan zdrowia, ani ryzyko ciężkiej i długiej podróży".

Ignacy Jan Paderewski zmarł 29 czerwca 1941 w Nowym Jorku. Pochowany został na cmentarzu wojskowym Arlington w Waszyngtonie. W 1992 roku jego prochy zostały sprowadzone do Polski i złożone w archikatedrze św. Jana w Warszawie. Ignacy Jan Paderewski odznaczony był m.in. Wielką Wstęgą Orderu Orła Białego, Wielką Wstęgą Orderu Polonia Restituta i pośmiertnie Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Najważniejsze dzieła: opera „Manru, Fantazja na tematy własne, Koncert fortepianowy, Symfonia h-moll „Polonia”, pieśni.

Posłuchaj:

- „Fantazja polska na tematy własne” na fortepian i orkiestrę,
- Symfonia h-moll „Polonia”
- miniatura fortepianowa Menuet G-dur, Op. 14 Nr 1

Po angielsku:

Niepodległość	Independence
Pierwsza Wojna Światowa	First World War
Druga Wojna Światowa	Second World War
Wojsko	Army
Bombowiec	Bomber (Bomber aircraft)
Premier	Prime Minister
Rząd	Government
Prezydent	President
Obrona	Defense
Polityk	Politician

Humor:

Jak się nazywa japoński kulturysta?

Takito Mamase

Jak się nazywa wynalazca namiotu?

Naco Michata

Jak się nazywa chiński złodziej portfeli?

Cing Ciang Ciong Portfel-Wsiąkł

Jak się nazywa francuski nurek?

Bulbul Tonę

Dlaczego kura chodzi z kogutem?

Dla jaj.

Co ma łyżka wspólnego z jesienią?

JE SIĘ NIA

Jak nazywa się muzyczne warzywo?

Fa-sol-la

Na targu.

- Dlaczego chce pan sprzedać tego psa?
- Bo kłamie.
- Po czym pan to poznaje?
- Niech pan posłucha. *Azor, jak miałczy kot?*

- Hau, hau, hau!!!

Jak nazywa się przesolona firanka?

Zasłona.

Siedzą dwa ślimaki na wskazówce zegara i jeden mówi do drugiego.

- *Ty, stary, ale jazda!*

Dwa konie zwiedzają ZOO.

Przed klatką z zebami mówią:

-Patrz, to jest kącik więźniów!

Co jedna paletka tenisowa mówi do drugiej?

Odbiło ci?

Nauczyciel pyta ucznia:

-Ile to jest 3 i 3?

Uczeń na to odpowiada

-Remis, proszę pana!

Masz pomysły, co powinno znaleźć się w naszej gazetce? Masz szufladę pełną opowiadań lub wierszy? Chcesz się podzielić swoją wiedzą?

Pisz: alek.piano@gmail.com lub szukaj mnie w szkole ☺ Aleksander Kos-Nowicki klasa Va

Lub: antoni.jesien@onet.pl Antoni Jesień klasa VI, Franciszek Zelnik klasa Vb